

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v. za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Slovenski poslanci.

IV.

Dasi so še v dobi po reformaciji naši plemiči v polni moči gospodarstva, vendar nič v dobro slov. narodnosti niso v teh časih storili. Če je kaj prida ljudi mej njimi bilo, izrabili so se na Dunaju, ali v avstrijski armadi. Nekaj imamo v tem času domačih višjih uradnikov, vzetih iz našega plemstva, nekaj jih pride na mesta deželnih predsednikov, nekaj na škofovstva mesta, ali dosti kulturnega dela za dežele, za narod jim ni sledilo. Marširati so morali, če bi kateri tudi kaj drugega hotel, v vrstah, ki jih je avstrijski absolutizem naznačil, in temu slovenski kraji odslej naprej nikdar niso drugače šteli, kakor da je dobival v teh krajih dober vojaški materijal za prostake, iz hrvaških plemičev pa častnike. Včasih so pa tudi le tujci ta višja uradniška mesta pri nas zavzemali. — Malo jih je še starih plemenitaških rodovin ostalo, katerih očaki so stali v vrstah luteranske revolucije na Slovenskem, in ki so z narodom zrasli v za Karla Velikega (8.—9. stoletje) začetem državnem življenju slovenstva. Ti so: knezi in grofi Auersperg, grofi Barbo, Hohenwart, Athems, Herberstein, Windischgrätz, Lanthieri, Coronini in nekaj na Koroškem, potem baroni: Apfaltrern, Lichtenberg, Moscon, Višnjanski Tauffrerji so nastali iz uradniške mestne familije v reformacijski dobi in so bili reformirani. Drugi plemenitaši na Slovenskem pa so pozneje nastali, bodo prišli kot plemiči, ali nastali, kakor v minolem stoletju Jelovšek-Fichtenau, Langer-Podgoro iz slovenskih kmetov, bivših grajščinskih oskrbnikov, ali iz slovenskih kmetov prišlih uradnikov. Po največ imamo zdaj Slovenci takozvano uradniško plemstvo, ki je pozneje iz uradniške, vojaške kariere nastalo, kakor baron Švegelj, ki je skočil iz kmečke slovenske bajte v barona in ki zdaj vse liberalno nemško avstrijsko veleposestvo vodi v državnem zboru. To plemstvo, kar ga je bilo veleposestnika, je dobilo velike svote odveznine v letih 1850. do 1853. Po 50—100 tisoč gld. jeden, velika posestva pa še več. Plačali so naši kmeti drago tlako in desetino in servitute v grajščinskih hostah. Majhne kmetije z malo hostami so izšle iz tega odvezovanja na Slovenskem. Na Koroškem, Štajerskem so bili meščani in kmeti bolj živi, tam se ni moglo deliti, kakor se je hotelo; tam najdemo tudi nekaj večjih kmetij, kmetij s 100 oralov zemlje. Ali naš kmet je prišel z golimi rokami na svojo prsto lastino; imel si je fundus preskrbeti in imel že dolgove v odvezninah plačati. Kmalu je prišel v roke ode-

ruhov. Ali grajščak-veleposestnik, zdaj veliki kmet in ne več gospod, čez pa njegovo grajščino po tlaki vezane poljedelske delavce bi s tisočaki, ki jih je iz odveznin dobil, lahko dobro uredil gospodarstvo na naših veleposestvih, ko tlake in robote ni več bilo. Lahko bi bil postal ta novejši večji kmet-veleposestnik dober osnovatelj tudi za druge manjše kmetije na Slovenskem; imeli bi danes v vsem trdnejšo kmetijo, ko bi se bilo to zgodilo. Ali naš plemič ni imel srca za slovensko ljudstvo.

Stare plemenitaške rodovine potomec je zgubil že vso tradicijo, spomin na velik čas 16. stoletja, dosti jih je tudi v tem času izumrlo, prišlo na kant, novejši plemenitaši-veleposestniki pa niso stopili nikdar v trdnejšo zvezo s slovenskim kmetom. Malo je v vsem dobrih izjem: Zois, stari Barbo, Lanthieri, Coronini. — Sinovi teh veleposestnikov so zasedali višja uradniška mesta v naših deželah, ali z doma niso seboj prinesli ljubezni do slovenskega naroda in njihove hčere, žene so le imele pomade in druge neumnosti v glavi, ne pa kuhinje in kašte. Kako visoko stoji žena grajščaka reformacijske dobe kot pridna gospodinja in sobojevnica za idealne strani življenja proti grajski ženi poznejših 200 let! Naši plemiči niso v tej novejši dobi snubili hčera domačih plemenitnikov; pripeljali so žene iz družih tujih krajev. Kjer ženska nima ljubezni do naroda in ni dobra gospodinja, tam tudi mož ni za nič.

Tako je bil v teh stoletjih še važen človek v našem gospodarstvu naš veleposestnik mrtev ud slovenskega naroda. Pa ne samo to. Na Dunaji, v italijanskih mestih so šle rente, dobički slovenskih grajščin rakom žvižgat, in tudi po večjem odveznine in še zraven lepi kosi grajščin. V naših mestih ni nič palač naših grajščakov. Veliki denar teh plemenitašev ni ne pomagal razvijati naše kmetije, ne meščanskega gospodarstva, ne naše umetnosti, ne literature. Mestna rokodelstva od njih nič niso zaslužiti dobila; vaški rokodelci je delal za hlapce, ali kovač »rištengo«, dunajski ali beneški pa finejše stvari. Drugi narodi so te milijone plemenitaškega premoženja uporabili v razvoj meščanskega in nekateri tudi novodobnega kmetškega gospodarstva. — Zato je tako žalostno to slovensko tlakarenje! Naj je že bilo, ker je moralo biti, pa saj bi milijoni, ki so jih kmeti prejšnjih časov s trdim delom nakopičili v grajščinah, samostanih, cerkvah, bodočemu zarodu in razvoju novega gospodarstva na Slovenskem kaj zaglegli! Tuja mesta so se mastila z njimi. Hvala vam lepa slovenski duhovniki in plemenitaši minolih 200 let! Tako tudi ni mogel meščan naprej v gospodarstvu in

seveda tudi ne v duševnem razvoju. Kjer ni gospodarske spodbuje, sredstev za pridobitev boljšega gospodarstva, tam rad človeški duh miruje, če mu za gojz dico ne gre. V Avstriji je pa te čase vse mirno, mrtvo bilo. Živel se je le v velikih mestih predobro, v manjših pa tako, da se je ravno shajalo. Plemenitaši družih avstrijskih narodov so sicer še podajali duševno precej dobrih moči; v branitvi svojih gospodarskih predpravc so se zavedli in tudi pozneje se pečati začeli z novim kmetijskim gospodarstvom, ki je na kmetijah industrijo, tovarne gojilo. To stori češko plemstvo. Slovenci smo dali iz teh časov le jednega znamenitejšega plemenitaša in to nemški literaturi grofa Auersperga iz Krškega, dasi je ta mož, kar njegova pesem: »Bleškemu jezeru« svedoči, da je Slovenec. Veleposestva z industrijo združenega pa nobenega ne najdemo v teh časih na Slovenskem. Gotovo nismo prijatelji predpravc fevdalne gospode, ali ko organizem našega naroda v prejšnjih in zdajšnjih časih pogledavamo, moramo obžalovati, da slovenski plemič ni storil v časih po reformaciji do zdaj svoje narodne dolžnosti. Postavila ga je drž. absolutizem, ali kar je v Avstriji isto, katoliška cerkev izvan narodovega okvira; z Nemci, Italijani ni imel narodne zveze, dasi se je silil mej nje in tako ni imel podlage za uspešno duševno delo. Lepe grajščine v lepih slovenskih krajih, iz katerih so se možje reformacijske dobe tako težko ločili, zapustivši domovino, s katero so bili zvezani po rojstvu, krvi in tudi za njo na bojiščih prelili krvi, niso dosti zanimale to novo plemstvo, ki se je le sukati hotelo okolo cesarskih dvorov, in če tudi v ponižnih službah.

»Domovine drage se okleni, tu so korenine tvoje moči.« — »Teh kmetov ne zaničuj, jaz sem bil z njimi v bitkah in vem kaj so«, pravi stari plemenitaš svojemu kmetske domovine se sramovajočemu, v blišč tujine silečemu sinu v Schillerjevem Tellu. Za malo porajntano domovino niso ti naši plemiči nič storili, za ljubljeno jim tujino pa tudi ne. O slovenskih plemenitaških reformacijske dobe so spisali novejši nemški zgodovinarji debele knjige; krasne so to prikazni, dasi fevdalci, ki živijo le od tlake in robote. Ali dobri gospodarji so kot reditelji kmetije, junaki na bojnem polji, srčni, pametni možje v zborih in vsikdar domoljubi. Teh elementov nam tudi danes manjka. Na veliki kmetiji zrašen človek, od zdravih starišev sin biti, učiti se na višjih šolah, preskrbljen z vsem, imeti toliko gmotnih sredstev, da se pride lahko v boljše družine, zraven iz mladega biti vajan na lepšo obhajo in zraven imeti v počitnicah na razpolago vse potrebno

za utrditev telesa, skratka združiti življenje velike kmetije z mestno izobrazbo, to daje narodu telesno in duševno močne ljudi! Vzemimo le jeden slučaj iz manjšega gospodarskega okvira: nemški protestantski pastori so dali veliki novodobni nemški literaturi šest klasikov, prvih nemških pesnikov, slovstvenikov. Na vsa nemška vseučilišča postavljajo svoje sinove kot učitelje. Nemškemu uradništvu dajejo veleposestniki najboljše moči; Bismark je bil jeden teh; oni dajejo nemški armadi najboljše častnike in kot poljedelec danes nemški veleposestnik vse druge prekaša (Dalje prih.)

Politični pregled.

Državni zbor. Zasedanja bo danes konec. Vlada je končno dosegla, da je poslanska zbornica odobrila postavbo, vsled katere sme vojaška uprava tudi letos asentirati potrebno število rekrutov. Čehi so iz začetka hoteli to postavbo prepričati, a nazadnje so se vendar udali. Veliko hrupa je bilo zaradi premogarskega štrajka na Češkem. Pri tej priliki se je zopet izkazalo, da ima pet ali šest bogatašev v rokah vlado in državni zbor, in da se zavoljo žepa teh bogatašev ne sme 70.000 rudarjem podeliti pravica. Danes, v soboto, voli državni zbor delegacijo, potem pa se razide.

Spravne konference, katere so bile mej zasedanjem državnega zbora ustavljene, se bodo zopet nadaljevale, in to najbrž v Pragi.

Deželni zbori se skličejo na dan 26. marca. Zborovali bodo do začetka meseca maja.

Rusija je v Aziji prav na tihem dosegla velikanski uspeh. Sklenila je s Perzijo pogodbo, vsled katere pride ta država v denarno in gospodarsko odvisnost od Rusije, tako da se Angleži v Indiji ne bodo mogli ganiti.

Vojna v južni Afriki. Burom ni vsa njihova hrabrost nič pomagala. Občudoval je to hrabrost sicer ves svet, a da bi bil kdo Burom na pomoč priskočil, to se ni zgodilo. Odkar se je moral general Cronje udati, so Buri sicer tu in tam v kaki manjši bitki zmagali, ali napredovanja Angležev niso mogli ustaviti. Predsednika obeh burških držav sta vsled tega prosila Angleško za mir. Stavila sta samo ta pogoj, naj prizna Angleška njih neodvisnost. Toda angleška vlada je ošabno odgovorila, da naredi mir na ta način, da uniči obe državi. Dne 13. t. m. so prišli Angleži v glavno mesto Oranje republike, v Bloemfontein. Jedno državo torej že imajo v rokah. Seveda se odločilni boj še začne, zakaj transvalski Buri se hočejo bojevati do zadnje kaplje krvi.

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi 1. marca. Kakor blisk se je razširila vest po zagorski dolini, da je kapelan Škerjanec radi častikraje bil obsojen na 12 dni zapora ali 200 kron plačila in na povrnitev vseh stroškov. Gospod urednik, to je bilo veselje — kar topli bi se radi nekateri ajmohtarji s poštenjaki, ki so pošteno pričali, kaj je zabavljaj naš kaplan raz leco. To Vam je bil polom in prepir med ženskami. Samo en slučaj hočem Vam navesti:

Ajmohtarca: »Sram naj bo tvojega ta starga, da je šel pričati zoper tako dobrega gospoda, mar bi ne mogel zamolčati.« Fej! fej! — je kričala ljubimka krščanske resnice. Modra žena: »Kaj je pa tako dobrega storil vaš kapelan Škerjanec, da se ti za njega toliko poteguješ?« Ajmohtarca: »Kaj? — in ti še vprašaš — mar ne veš, da so zadnjič, ko je ležala stara ženica bolehnata, kupili pol kile govejega mesa, da si je župo mogla skuhati.« Modra žena: »Ah! — grozno. — Ti povej kapelanu, če hoče tistih borih 26 krajcarjev, da mu jih takoj vrnem in vrhu tega še ženi kupim kilo mesa, ako boš ti toli usmiljena, da ji ga bodeš nesla. In tudi povej Škerjancu, da to ni lepo, če kaj v resnici da bolnikom in da to potem vam baburam razklada — kako je radodarnih rok« itd. Kaj ne, to mora biti prijetno v Zagorju, ker se že skoraj ženske tepo za kapelana Škerjanca, ki je bil obsojen. Oh srečni Zagorci, saj kaj tacega še pri Vas v Ljubljani ne doživite, da bi imeli klerikalci tako dobro organizirane ženske, kakor jih ima naš obsojeni kapelan Škerjanec. Če se njemu najmanjša krivica zgodi, je že »nežni spol« na nogah in ves je v ognju za njega. — Res če človek stvar temeljito premišluje, se mora ogreti za kapelana in ga pomilovati revčka! Ah, uboga reva! Kako se mi »smili!« Kako vesel je kolovratil čez polje, ko je šel v Litijo k obravnavi. In celo pri blagajni se je ta ubožček norčeval, da naj mu da uradnik listek za gor in nazaj s pristavkom ponosno: »saj ne bodem dobil toliko, da bi listek ne bil več veljaven.« A, joj! — Če bi bil ubožec takoj moral iti v zapor. — Kaj mislite, ali bi imel še veljavo listek, da bi se zopet mogel v Zagorje peljati? No, kaj mislite! Ne! Listek velja samo 8 dni in ta blagoslovljeni revček je dobil štiri več — toraj 12 dni. Kaj ne smola g. urednik? In zopet bi si moral kupiti novi listek. — No, pa pustimo listek pri miru, to je njegova stvar. — Oh — revček! Moram zopet vzdihniti. Kako bled, poparjen in ves pobit je prikrevsal šele drugi dan domov. Res, da se mora vsakemu »smiliti« in da ga mora »pomilovati«.

Sedaj menda uvidi knezoškof, kako primeren je za Zagorje kapelan Škerjanec. Da, da, mi se popolnoma strinjamo s knezoškofom — in pravimo tudi: »Primeren kapelan za Zagorje je edini Škerjanec.« — Le pustite nam ga še dolgo let tu in videli bodeste, koliko bode naredil še Vam koristi. Samo toliko v premislek: »Da so župnik in kapelana radi nas tukaj, a ne mi radi njih. In to bodemo tudi mi za bodoče upoštevali in se vsikdar, kadar bode nas od teh kateri razžalil, bodisi na leci ali raz lece, bomo si poiskali zadoščila.«

Dne 18. sveč. smo pričakovali, da nas obišče cvet ljubljanskih krščanskih socialistov. Kakor se je z vabil razvidelo, je bil določen pozdrav na postaji. Radovedno občinstvo se je zbralo na postaji, ker je mislilo, da bode vsprejem sijajen. O mtilo se je. Nekaj cigararic in nekaj otrok na čelo jim Gostinčarja, mu je pripeljal poštni vlak. Reveži so se ozirali, kje bo Škerjanec in njegovi verniki, da jih bodo vsprejeli, — a zmotili so se za enkrat. Ni bilo ne Škerjanca niti družega, da bi jih vsprejel. Seveda »Slovenec« je zopet po

svoji stari navadi lagal, da so bili vsprejeti na postaji od predsednika »katoliško-delavskega društva«. No, pa mu ne zamerimo, saj vemo, da vedno v svojo škodo laže. — Potem je v »Katoliškem domu«, pardon, župnikovi hiši kvasil Gostinčar nekaj o liberalizmu in celo menda tudi o »Sokolu«. — No, tacih, kakor je Gostinčar, se pač nihče ne boji v Zagorjah! Pri nas ne bo Gostinčar nič svojih plesnivih modrosti prodal, to mu za bodoče svetujem, da naj rajše doma za pečjo ostane in naj študira, kaj da je liberalizem in »Sokol« in potem naj svojim otrokom pravi, ker oni ga gotovo ne bodo smešili, kar se mu pa v Zagorju gotovo zgodi.

Andrejček — pa ne še Zagore!

Iz Šentlamberta pri Zagorju ob Savi, dne 12. marca. Od onega časa, kar je izdal ljubljanski škof svoj pastirski list, v katerem se je predrznil prepovedati več liberalnih časopisov, začel je tudi naš župnik Nemanjič jako strogo postopati proti tem časopisom. Toda ljudstvo se malo briga za njegovo nasprotovanje. Čim bolj župnik nasprotuje, tem več liberalnih časopisov dohaja k nam. Tako je tudi zadnja nedeljo 11. marca imel propoved, v kateri je govoril mnogo tako neumnih stvari, kakršnih ne govore pametni in olikani ljudje. Ljudje so se mu na ves glas smejali. Klobasal je nekako tako-le: Tudi za Vas brezverci, ki živite pri nas v Šentlambertu, trpel je Kristus, tudi za Vas bil je pribit na križ, a Vi ga vedno žalite. Tudi pri nas so ljudje, ki pravijo, da ni pekla, ni nebes, in da kadar človek umrje, konec je vsega. — Kdo Vam vceplja v srca te brezverske nauke? Liberalni časopisi, nikdo drugi. Pri nas na Slovenskem so štiri taki časopisi, katerih se ogibajte, kakor strupene kače. In ti so »Ljubljanski Zvon«, »Slovenski Narod«, »Rudeči prapor« in »Rodoljubček«. To so časopisi, v katerih se hujska proti cerkvi, proti veri, proti škofom in proti papežu. Neki vsega mogočni človek v Šentlambertu je rekel: škof nima pravice prepovedati nobenega časopisa, in niti škof, niti papež nam nimata ničesar svetovati, kaj se sme čitati in kaj ne, mi smo in hočemo biti svobodni ljudje. In čeprav je ta človek govoril, da škof nima pravice prepovedati časopisov, vendar škof jih je prepovedal, in kdor jih čita, ima smrtni greh, in odveze ne bode dobil, razun če bode ogoljufal spovednika. Toraj svarim Vas še enkrat, ne čitajte teh časopisov, posebno ne »Rodoljubčeka«, v katerem se oznanjajo same laži in obrekovanja. (Gospod urednik, za te besede lahko primete našega Nemanjiča sodnijsko, prič je dovolj). Kdor čita »Rodoljubček«, je hudičev sin, govoril je nadalje, in ne morejo ga izveličati vsi svetniki, niti Marija, in tudi Bog ga ne more izveličati. — Ha, ha, lepa misel to, kaj ne, gospod urednik. Naš župnik misli, da ako ljubljanski škof prepove kak časopis, a če ga še kdo čita, ga ne more izveličati niti Bog. Toraj misli, da je škof več kakor Bog. Druge župnikove neumnosti ne bodem navajal, ker je preveč brezmiselno.

Vam Nemanjič, dam še neki dobri svet, ako se hočete ravnati po njem. Kadar mislite imeti še tako propoved, kakor je bila v nedeljo 11. t. m. in še neke druge zadnje nedelje, prosite prej sv. Duha za razsvetljenje, da vam dá malo več pameti in bolj zbrane misli, potem vzemite

v roke knjigo, in naučite se kako lepo pridige, ker vera pri nas res vidno peša. Čudno to ni, lepe pridige že nismo slišali, odkar ste Vi pri nas. Ali zmirjati, to pa znate, to! Tako, da ko človek Vas sliši, se more vprašati, ali smo v cerkvi ali v gostilni. Te stroke ste se gotovo učili v semenišču celega pol leta. Vera peša pri nas, to sprevidim tudi jaz, ali ne zato, ker dohaja k nam v lepem številu »Rodoljubček«, (imenuje ga zato menda župnik s tem malim imenom, ker najde vsako luknjo, ker leze tudi v revne koče), ampak zato, ker ljudstvo vidi slabe zglede od župnika, in ker se cerkev vporablja v politične namene, kjer se godijo take reči, da mora vsacega poštenega človeka boleti srce. To ti povemo pa še enkrat v obraz, župnik Nemanjič, da »Rodoljuba« iz Šentlamberta ti iztrebil ne boš. In če mu bodeš bolj nasprotoval, več jih bode, ker ljudje so pri nas že toli pametni, da se ne dajo več gospodariti golobradcem, in če pride na pomoč še ljubljanski škof s kakim listom, potem bo šel »Rodoljub« — rakom zvižgat, — kakor ob novem letu, ko je župnik prečital škofov list, bilo je pri nas tako navdušenje za »Rodoljuba« in druge liberalne časopise, da je bilo veselje. V teku štirinajstih dni imeli smo čez 30 liberalnih časopisov več v Šentlambertu, kakor prejšnje leto, kar je krasno število v naši mali župniji. Vsi liberalci smo navdušeno pozdravljali škofov list in smo rekli, res, najboljša reklama za razširjenje liberalnih časopisov v sedanji dobi je škofov pastirski list. Kar je jako značilno, je tudi to, da je »Domoljub« pri nas izumrl. V naši župniji dobivata ga le še dva farovška započkarja. Da, gospodje klerikalci, vidimo se tudi v Šentlambertu pri svitli luči. Da je naš župnik zadnji čas tako srborit, prištevamo še neke druge okolnosti. Toda bolj po tihem povejmo, ker naš župnik dobro sliši in vidi, saj vidi tudi ponoči skoz okna. Šla je Franja! Nič več. Kako me srce boli! — Bodi dovolj za danes, ali ob času na svidenje!

Zgubljeno jagnje.

Domače in razne novice.

Vladna posojila. Vlada je pred kratkim predložila državnemu zboru načrt postave, ki je tudi za našo deželo velike važnosti. S to postavo se pooblašča vlada, da sme dovoljevati vsakovrstne olajšave glede vračevanja tacihih državnih posojil, ki so bila podeljena povodom potresa, povodnij in družih tacihih nezgod. Vlada sme dolžnikom podaljšati roke za vračevanje teh posojil, v posebnega ozira vrednih slučajih pa sme tudi dotično posojilo ali deloma ali popolnoma odpisati. Opozarjamo na to vse tiste, ki imajo kako državno posojilo z dostavkom, da bodo svoj čas vlagali obrazložene in dobro utemeljene prošnje, ne pa kar splošne, kakor to priporočajo klerikalci.

»Slovenski Narod« je imel v minolem zasedanju porotnega sodišča ljubljanskega kar dve kazenski obravnavi, a oba-krat je bil sijajno oproščen, dasi se je dr. Šušteršič na vso moč pehal, da doseže obsodbo. Tožitelj je bil v prvem slučaju župan v Št. Vidu, I. Belc, v drugem pa vipavski dekan Erjavce. Slednji je tožil dr. Tavčarja, ker je bilo v »Slovenskem Narodu« rečeno, da bi vipavsko farovško zi-

dovje vedelo marsikaj povedati. Tožil je, dasi je dr. Tavčar že v preiskavi izjavil, da to ne meri na dekana Erjavca, nego da se nanaša na razmere, ki so vladale za časa dekana Gabrijana. Pri obravnavi je dr. Tavčar ponudil dokaz resnice, da so se svoj čas v vipavskem farovžu godile velike svinjarije, da so tam stanovale štiri ženske, ki so ponoči sprejemale moške obiske, da so prirejale nekake »zabave«, pri katerih so bile povsem nage, da so se rodili v župnišču štirje nezakonski otroci, katerih jednega sta neki kaplan in babica koj po rojstvu odpeljala v Idrijo, kjer je otrok koj umrl, in več tacihih stvari. Dr. Šušteršič je priznal, da so se godile velike svinjarije, na kar se je dr. Tavčar prostovoljno odpovedal ponudenemu dokazu. Sodišče je dr. Tavčarja od zatožbe oprostilo in obsodilo dekana Erjavca v povrnitev vseh sodnih stroškov.

Vrednost duhovniškega pričevanja. Pred kratkim sta se vršili pri ljubljanskem dež. sodišču dve zanimivi razpravi. Najprej je bila obravnavana proti Petru Hauptmannu, kaplanu v Starem trgu pri Ložu. Hauptmann je bil tožen radi žaljenja na časti, ker je necega lesotržca psoval. Pri obravnavi je več prič pod prisego potrdilo, da je Hauptmann res govoril dotične žaljive besede. Hauptmannov prijatelj, kaplan Dolinar je pa tudi pod prisego trdil, da je natančno poslušal, kaj je Hauptmann takrat govoril, in da Hauptmann tistihih besed ni izrekel. Kdo je torej po krivem prisegel? Sodišče ni verjelo kaplanu Dolinarju, četudi je pričal pod prisego, nego ostalim pričam in je Hauptmanna obsodilo na globo 50 gld. Potem se je vršila obravnavana proti klerikalnemu agitatorju Štefančiču iz Starega trga pri Ložu. Štefančič je ponujal gospé Rozinovi 200 gld., če bo pri občinskih volitvah glasovala s klerikalci. Sodišče je Štefančiča obsodilo na tri tedne v zapor. Pri tej obravnavi je bil kaplan Hauptmann zaslišan kot priča, toda sodišče ga ni hotelo zapriseči, kar se zgodi samo tedaj, kadar sodnik misli, da priči ni zaupati, da bo govorila čisto resnico. Hauptmann je kot priča trdil, da klerikalcem ni šlo za glas gospe Rozinove, češ, da so liberalci imeli že tako večino. Toda mej obravnavo se je izkazalo, da je šlo prav za ta glas in da je Hauptmann kot priča neresnico govoril. Taki so ti škofovi ljubljenci! Škof se seveda ne zmeni za to nezaslišano pohujšanje, zmeniti bi se pa moralo zanje c. kr. državno pravdnitstvo.

Tihotapstvo na katoliški podlagi. Klerikalna stranka je pred nekaj meseci ustanovila na Glincah pri Ljubljani vinarstvo, ki se peča s prodajo vina na debelo in ima istotam tudi gostilno. Zadnji čas se je razkrilo, da je to katoliško društvo vciganilo užitninskega zakupnika, v tem slučaju deželo Kranjsko, za veliko svoto užitnine in sicer na ta način, da je v svoji gostilni točilo nezadacano vino in da je iz založene kleti jemalo vino v množinah pod 56 litrov, kar je oboje po zakonu strogo prepovedano. Odgovornost za to tihotapsko počenjanje pade seveda na društvenega predsednika Vencajza. Ta je c. kr. sodni svetnik, državni poslanec in prisednik pristojbinskega sodišča. On je moral poznati zakon, on je moral vedeti, da tihotapstvo, kakršno je uganjalo njegovo društvo, je strogo prepovedano, a če klerikalna stranka iz tega

ne bo izvajala naravnih posledic, potem se jej bo po vsi pravici očitalo, da odobrava tako tihotapstvo, da odobrava sleparjenje,

Hrovatin-»Slovenčeva« pravda se bode še jedenkrat razpravljala pred ljubljanskim porotnim sodiščem. Dr. Šušteršič se je osobno peljal h razpravi na Dunaj, prej kot ne v dobri nadi, da najvišji sodni dvor obtoženca takoj oprost, ali mu pa vsaj prisodi dobroto, da se zopetna razprava odkaže kakim nemški poroti, recimo v Gradcu ali pa še celo na Dunaji. Sodišče na Dunaji pa tem nadam ni ustreglo, in »Slovenec« stal bode radi svoje častikraje zopet pred ljubljanskimi porotniki. Zadnja sodba se je razveljavila le radi formalnih pogreškov, ki so se pripetili v preiskavi.

Kakor pri nas. Kardinalu Missii ne dajo spati lavorike, koje si je nabral naš knezoškof s svojim zloglasnim konviktom! Škof Anton Bonaventura hoče imeti svoje hiše v Šent Vidu, na Vrhniki ali Bog ve še kje! Kardinal Jakob pa jih hoče imeti v Gorici. Reč je jedna in ista, ob Soči, kakor ob Ljublanici. Nepotreben je tu in tam, ali tu in tam naj se ustanovi z vseobčnim beračenjem. In povsod bodo nastavljale klerikalne pijavke svoje sesalke, in boj se bo napovedal zadnjemu krajcarju ubožnega slovenskega kmeta. Tik davčnega eksekutorja vlačil bode kmetiču še škofov eksekutor kravico iz hleva. Država, ki z železno svojo roko preganja vsakega beračka, če lazi s praznim želodcem in prazno bisagico od vasi do vasi, trpi lahko-dušno te škofo-berače, prav kakor da živimo v srednjem veku, ali pa kje doli v po brezvestni duhovščini do mozga izsesani Španiji! Pričakujemo, da se ravnokar organizovana narodno-napredna stranka z vso ostrostjo in čilostjo po robu postavi temu izslačanju ljudstva, ki tudi na Goriškem ne tiči v obilščini! Če stori ta stranka v tem pogledu svojo dolžnost, potem je že v polni meri opravičila svoj nastop. Na delo torej, goriški naprednjaki!

Izpred sodišča. Učitelj Fr. Jaklič iz Dobropolj, znani klerikalni hujskač in konsumnik, je pred kratkim v družbi dveh kaplanov prišel v Ljubljano in se nastanil pri »Lloydu«. Po kakih opravkih je prišel, nam ni znano, a bržčas je imel posebnih vzrokov, da je hotel prikriti svoje bivanje v Ljubljani. V to svrhu ni v zglasilni list vpisal pravega svojega imena, nego se zglasil kot »Franc Svedrc«. S tem je učitelj Jaklič storil kaznjiv prestop in je bil pri ljubljanskem okrajnem sodišču radi lažnjivega zglasenja obsojen na globo 5 gld., oziroma 24 ur zopora.

Laška lojalnost. V Poreču so imeli pred kratkim ples, na katerem so na nečuden način ravnali s cesarjevo podobo. Več oseb je bilo aretiranih.

Kupčija s spovednimi listki. Tudi v Polhovem gradcu se je ustanovila taka deviška in devičarska družba, kakršnih imamo že vse polno v deželi. V soboto pride sam škof v Polhov gradec, blagoslovit to družbo. Tudi spovedoval bo škof te device in devičarje. Kar nam pa nikakor ne ugaja, je način, kako se ljudje silijo h pristopu tej bratovščini. Razglašeno je bilo slovesno, da ne dobi spovednega listka, kdor izmed fantov in deklet ne pristopi bratovščini. Očitno je, da se gre tu za tiste groše, ki jih morajo plačevati člani. Nam se zdi tak terorizem, taka

zloraba cerkvenih naprav skrajno nemoralna, in ne vidimo v njej nič drugega, kakor navadno kupčijo po Tetzlovem vzorcu.

Dober odgovor. V gostilni sta sedela župnik in učitelj. Med pogovorom vzame prečastiti iz svojega etuia smodko in uljudni učitelj mu ponudi vžigalico, ki pa je pri prevzemi slučajno ugasnila. Pomembno reče duhovni gospod: »Da, da, luč šole je ugasnila«. — »Tako, ko je prišla v cerkvene roke«, pritrudi spoštljivo pohlevni učitelj.

Pismo ljubice ga je izdalo. Ign. Perše iz Birčne vasi jo je hotel popihati v Ameriko, da bi se odtegnil vojaški dolžnosti. Na ljubljanskem kolodvoru ga je ustavil policijski stražnik. Vstavljenec je rekel, da gre v Trst za delom, česar mu pa stražnik ni verjel. Pri preiskavi se je dobilo pri njem pismo, v katerem jemle njegova ljubica slovo pri odhodu v Ameriko. — Druzega takega izseljenca, Frančiška Zefrana iz Gotne vasi pri Novem mestu pa je izdala Jezusova podoba, na katero mu je mati zapisala: »V spomin od svoje matere pred odhodom v Ameriko«.

Zaupljiv kmetič. Dne 12 t. m. je posestnik Jožef Hrovat z Rebra pri Žužemberku gnal dva para volov na semenj. Pot je bila dolga, in ker se je Jožef Hrovat rad ustavljal pri gostilnah, se je polagoma tako vpijanil, da je pri Trebnjem obležal v nekem jarku. Voli so se mej tem na bližnjem polju po svoje zabavali. Ker je Hrovat uvidel, da ne more naprej, naprosil je po potu idočega tujca, naj njegove vole žene na semenj. Tujec je tej prošnji rad ustregel in odgnal vole. Popoldne se je Hrovat toliko streznil, da je mogel naprej, a iskal je seveda zaman tujca in vole. Morda mu jih najdejo orožniki, kar pa tudi ni gotovo.

Taščo do smrti pretepla. V Mariboru je stala te dni pred porotniki 29letna Elizabeta Zimič iz Roperca, ker je 3. dec. minolega leta svojo 68letno taščo Alojzijo Zimič pobila s krepelcem tako, da je dva dni nato umrla. Starka je imela ubito lobanjo ter je vsled tega nastopilo otrpenje možganov. V preiskavi je Elizabeta Zimič trdila, da je starka padla po stopnjicah ter se tako pobila. Toda Alojzija Zimič je v nezavesti dvakrat dejala, da jo je sinaha potolkla s krepelcem. Končno se je morilka udala ter priznala svoj zločin. Dotičnega dne se je s taščo sprla, ker jo je tašča dolžila, da jo je okradla. Zato je napadla taščo, ko je šla po stopnjicah navzgor v podstrežje ter jo udarila s krepelcem trikrat po glavi. Starka se je zgrudila, a sinaha se za njo ni zmenila ter jo je moral pobrati šele njen sin, sprog ubijalke. V preiskavi je hotela zločinka krivdo zvaliti celo na moža ter ga je sumničila, da je ubil lastno mater. Porotniki so obsodili Elizabeto Zimič na dveletno ječo s postom vsak mesec.

Samomor. Učitelj g. Iv. Zupanec v Fara-Vasi je bil že dlje časa bolan na živcih. V trenutku duševne nezavednosti je skočil v Kolpo in v njej utonil.

70 delavcev zasutih. Iz Montgomeryja v Zahodni Virginiji se poroča, da se je pripetila v ondotni jami eksplozija, pri kateri je bilo 70 delavcev zakopanih. Doslej so rešili le par delavcev in našli že 40 mrtvecev.

Prostovoljno stradanje. V Mount Veronu blizu Newyorka živi bogat trgovec z žitom, Milton Rathburn, ki je lani prebil 28 dni, ne da bi bil kaj jedel. Sedaj je sklenil, da bo stradal 40 dni. Tekom prvih 11 dni svojega stradanja je shujšal za 25 funtov (okoli 11½ kg). Rathburn trdi, da si je s stradanjem ozdravil kratkovidnost. Najhujši dan je baje drugi, ko se začne stradanje. Med stradanjem pije Rathburn mineralne vode.

Bombe v Parizu. Zadnje čase so našli v Parizu več bomb, katere so storili neopasne, ena pa je s strašnim pokom eksplodirala, ne da bi bila napravila posebno škodo. V sredo so našli v hiši generalnega komisarja Picarda nevarno bombo, katere vrvice je že tlela.

900.000 kron za konja. Minoli četrtek so prodali v Londonu na javni dražbi imenitnega tekača in zmagalca Flying Foxa za 900.000 kron. Pred desetimi leti je bil prodan zmagalec v dirkanju Ormonde za 30.000 funtov v Južno Ameriko, v Astro-Ogrski pa se je plačala največja svota za konja Matchbora, namreč 18.000 funtov. Flying-Fox je najdražji konj na svetu.

Roparji. V Repeze-Szt. Györgyju so trije roparji napadli trgovca Liechtensteina in njegovo ženo v prodajalnici. Ubili so trgovca, ženo smrtno ranili ter izpraznili blagajnico.

„Česar se Janezek ne nauči, se tudi Janez ne bode naučil“, je tudi v nasprotnem smislu resnično. Čemur se je Janezek priučil, tega Janez ne bode opustil. Naj bi torej vsi stariši dobro premislili, kako prekoristno bi bilo, da bi pripravljali svojim otrokom tako kavo, ki ustreza njihovemu telesnemu razvoju, ter pomirja, redi in krepi njihove živce, ki se zlasti v šoli preveč napenjajo. Vsak zdravnik dandanes potrjuje, da je najzdravilnejša jutranja in popoldanska pijača za našo deco — čista, močna Kathreiner-Kneippova sladna kava, katero radi njegova priljubljenega kavinega duha prav radi pijó. Cvetočia unanost in utrjeno zdravje so njene posledice. Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobi povsod, toda nikoli se ne sme prodajati na vago, in pristna se dobi le v znanih Kathreinerjevih zavojih.

Loterijske srečke.

Gradec, 3. marca.	72, 64, 21, 86, 8.
Lino, 10. marca.	26, 20, 72, 66, 70.
Brno, 7. marca.	22, 80, 77, 90, 75.
Dunaj, 3. marca.	83, 26, 38, 14, 33.
Trst, 10. marca.	85, 24, 14, 36, 6.
Praga, 14. marca.	47, 37, 74, 9, 80.

Tržne cene v Ljubljani

17. marca 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	40	Špeh povojen, kgr.	1	40
Rež,	14	—	Surovo maslo, „	1	70
Ječmen, „	13	60	Jajce, jedno	—	5
Oves, „	12	40	Mleko, liter	—	18
Ajda, „	17	—	Goveje meso kgr.	1	20
Proso, „	20	—	Telečje „	1	12
Koruza, „	12	—	Svinjsko „	1	60
Krompir, „	5	—	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	24	—	Piščanec	1	50
Grah, „	20	—	Golob „	—	40
Fižol „	14	—	Seno, 100 kilo	4	40
Maslo, kgr.	1	80	Slama, „	4	—
Mast, „	1	40	Drva trda, klfr. . . .	7	50
Špeh svež, „	1	20	„ mehka, „	5	50

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionirana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice šte. 29 v Ljubljani.

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: **na Kongresnem trgu 14**

Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Poštna hranilnica ček. št. 849.086.

Telefon št. 135.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Genjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

KAVA
DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA

Tvarina je najboljša cikorija

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU
LJUBLJANI.